

Sygn. akt VI U 1924/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 9 lutego 2016 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania J. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 26 czerwca 2014 r., znak: (...)

w sprawie: J. N.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

oddala odwołanie.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 1924/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 czerwca 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania ubezpieczonemu J. N. prawa do emerytury. Organ rentowy powołał się na przepisy art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 z 1983 r., poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu decyzji pozwany wskazał, iż ubezpieczony nie spełnia wymogów określonych w w/w przepisach, ponieważ nie udokumentował wymaganego piętnastoletniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony złożył odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury. W uzasadnieniu, ubezpieczony wskazał, iż w okresie od 1 października 1995 r. do 31 grudnia 1998 r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku kontrolera poboru energii. Na rozprawie w dniu 12 maja 2015 r., a następnie w piśmie procesowym z dnia 25 maja 2015 r. pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o zaliczenie do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w B. (następnie Kombinacie (...) w B.) od 1 sierpnia 1972 r. do 31 marca 1982 r. na stanowisku elektromontera i na tę okoliczność złożył wniosek o przesłuchanie świadków.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego pozwany podtrzymał stanowisko wyrażone w decyzji, podkreślając ponownie, iż odwołujący pełniąc funkcję kontrolera poboru energii, nie mógł stale i w pełnym wymiarze czasu pracy

wykonywać pracy przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony J. N. (urodz. (...)), w dniu 2 czerwca 2014 roku złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Organ rentowy uznał za udokumentowany staż ubezpieczeniowy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wymiarze 26 lat i 4 miesięcy i 21 dni. Do okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych uwzględniono 12 lat 11 miesięcy i 17 dni. Ubezpieczony nie jest członkiem OFE.

- okoliczności bezsporne

Sporną pozostawała okoliczność czy ubezpieczony dysponuje, co najmniej piętnastoletnim okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach oraz czy do okresu tego można zaliczyć zakwestionowany przez organ rentowy okres pracy od 1 października 1995 r. do 31 grudnia 1998 r. w Zakładach (...). W trakcie procesu odwołujący wniósł o zaliczenie do pracy w szczególnych warunkach okresu swojego zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w B. (następnie Kombinacie (...) B.) od 1 sierpnia 1972 roku do dnia 31 marca 1982 r.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, na podstawie, którego ustalił następujący stan faktyczny.

Jak wynika ze świadectwa pracy z dnia 26 czerwca 2014 r. i akt osobowych oraz zeznań świadków i ubezpieczonego w okresie od dnia 1 października 1995 r. do 31 grudnia 1998 r. odwołujący był zatrudniony w Zakładzie (...) (później (...) Sp. z o.o. w P., obecnie (...) Sp. z o.o. w P.) na stanowisku kontrolera poboru energii. W w/w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach podano, iż we wskazanym wyżej okresie powód „stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy wytwarzaniu, przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych na stanowisku elektromontera instalacji i urządzeń elektroenergetycznych - wykaz A dział II poz. 1/9 według akt osobowych odpowiada to stanowisku kontrolera poboru energii”.

Do obowiązków ubezpieczonego należało przede wszystkim odczytywanie i rozliczanie odbiorców z poboru energii elektrycznej, sporadycznie pobieranie należności. Odwołujący wymieniał również liczniki elektryczne, sprawdzał na nich stan plomb oraz przestawiał zegary sterujące licznikami poboru energii. Ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, nie miał dłuższych przerw w pracy i nie korzystał z urlopów bezpłatnych.

dowód: zeznania świadków: E. C. (k. 40-41 akt sprawy), R. B. (k. 40 akt sprawy), K. C. (k. 41 akt sprawy), Z. S. (k. 42 akt sprawy), wyjaśnienia ubezpieczonego (k. 38-39 akt sprawy), dokumenty z akt osobowych, świadectwo pracy z 26 maja 2014 r. (k. 11 akt ZUS), pisma z dnia 17 marca 2015 r. (k. 13 i 20 akt sprawy)

Zgodnie ze świadectwem pracy z dnia 31 marca 1982 r. oraz aktami osobowymi ubezpieczony w okresie od dnia 1 sierpnia 1972 roku do dnia 31 marca 1982 r. był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w B. (następnie Kombinacie (...) B.) na stanowisku elektromontera. Przełożonym ubezpieczonego był kierownik Działu (...) (...), czyli główny energetyk. Dział ten zajmował się utrzymaniem w ruchu maszyn i urządzeń oraz ich konserwacją. Ubezpieczony pracował na Wydziale (...), gdzie montowano linie produkcyjne cementowni, piece, parowniki, śruby okrętowe. Oprócz odwołującego zatrudnionych było jeszcze 3 elektromonterów - elektromechaników zajmujących się utrzymaniem ruchu, w tym świadkowie A. K. i R. C. (żaden z nich nie otrzymał świadectwa pracy w warunkach szczególnych) i brygadzysta. Ubezpieczony zajmował się naprawą i remontem instalacji elektrycznych, jak również maszyn i urządzeń takich jak: frezarki (obwiedniówki, tj. duże frezarki o gabarytach 6,5 metra średnicy stołu oraz karuzele - wielkie frezarki, na których toczono były elementy ważące około 60 - 70 ton), tokarki, obrabiarki, wytaczarki, suwnice, spawarki, w tym spawarki wirowe, półautomaty i automaty spawalnicze. Tokarki miały od 8 do 18 metrów, natomiast frezarki liczyły od 5-6 metrów. Na hali Wydziału (...) pracowało około 100 spawarek, jak również były 3 obrabiarki, 6

frezarek obwiedniowych, 4 wytaczarki, 3 suwnice na jednej hali i 3 - na drugiej hali. Część zakładu, w której pracowali elektromonterzy, w tym powód, obejmowała 3 hale.

W Wydziale (...) cięto blachy przy użyciu ręcznych palników gazowych oraz specjalnych maszyn. Pocięte blachy spawali następnie spawacze. Szlifierze pracowali przy spawaczach i szlifowali detale po spawaniu. Robili to przy pomocy ręcznych szlifierek pneumatycznych. Szlifierki pneumatyczne były napędzane wysokim ciśnieniem powietrza, przy czym były to szlifierki ręczne. Spawacze, osoby zajmujące się przepalaniem/cięciem blach i szlifierze otrzymywali świadectwa pracy w szczególnych warunkach. Na halach Wydziału (...), z powodu prac wykonywanych przy cięciu, spawaniu i szlifowaniu, utrzymywało się duże zapylenie.

Przy Wydziale (...) znajdował się osobny warsztat elektryczny, w którym był stół warsztatowy raz podstawowe urządzenia i narzędzia do remontu maszyn (m.in. stacjonarne szlifierka i wiertarka), jak również magazyn styczników i przekładników. Brygadzysta oraz świadek A. K. przez 8 godzin pracowali w warsztacie, w którym naprawiali sterowniki do spawarek i części do maszyn, takie jak tablice sterujące. Natomiast ubezpieczony i R. C. większość obowiązków wykonywali na hali produkcyjnej przy naprawie urządzeń spawalniczych, przy czym, gdy zaszła potrzeba wykorzystania narzędzi stacjonarnych, ubezpieczony pracował w warsztacie. Ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, nie miał dłuższych przerw w pracy i nie korzystał z urlopów bezpłatnych. Nie otrzymywał dodatków do wynagrodzenia z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

dowód: zeznania świadków: R. C. (k. 64-66 akt sprawy), A. K. (k. 77-78 akt sprawy), wyjaśnienia i zeznania ubezpieczonego (k. 62-64, 66, 76, 78-79 akt sprawy), dokumenty z akt osobowych, pismo z dnia 25 czerwca 2015 r. (k. 52 akt sprawy)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego. Wartość dowodowa dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu. Sąd uznał zeznania zawnioskowanych przez powoda świadków: E. C., R. B., K. C., Z. S., R. C. za wiarygodne. Świadców ci zatrudnieni byli w tym samym czasie i w tych samych przedsiębiorstwach, co ubezpieczony, podali dokładnie charakter wykonywanej przez ubezpieczonego pracy. Zeznania tych świadków nie zawierają sprzeczności, tworzą spójną, logiczną całość. Nadto zeznania te korespondują z dokumentami zawartymi w aktach osobowych oraz w aktach organu rentowego. Co do zeznań świadka A. K. oraz ubezpieczonego, Sąd nie uznał ich za przekonujące w zakresie, w którym odnosiły się do wymiaru czasu pracy odwołującego na halach produkcyjnych oraz w warsztacie elektrycznym.

Sąd zważył, co następuje:

Sąd dokonał oceny omówionego wyżej stanu faktycznego w kontekście przepisów art. 184 i 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 j.t.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 z 1983 r., poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32-34, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składowy i nieskładowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 2).

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt. 1 (65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w cytowanym wyżej przepisie, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepisy rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lutego 1983 r., które nadal zachowały swoją moc na warunkach określonych w art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Niemniej jednak należy wskazać, iż w przypadku, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczeń potwierdzających okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach z przyczyn od siebie niezależnych, art. 472 i 473 k.p.c. umożliwiają ustalenie tych okoliczności w drodze postępowania odwoławczego przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z w/w artykułami w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych każdy fakt mający wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość może być dowodzony wszelkimi środkami, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym.

W niniejszej sprawie przeprowadzone postępowanie dowodowe, nie dawało – w ocenie Sądu – podstaw do dokonania ustalenia, że ubezpieczony w zakwestionowanych przez organ rentowy okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych. Sąd Okręgowy uznał tym samym, iż zaskarżona decyzja odpowiada prawu i podzielił opinię organu rentowego, że praca na stanowisku kontrolera poboru energii nie miała nic wspólnego z pracą w szczególnych warunkach, gdyż wiązała się z wystawianiem faktur i pobieraniem należności za energię elektryczną, a zatem nie była pracą wskazaną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w wykazie A dziale II pracy przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych.

Co do drugiego okresu pracy wskazanego przez odwołującego w toku procesu tj. okresu zatrudnienia na stanowisku elektromontera w (...) Zakładach (...) w B. (następnie Kombinacie (...) w B.), w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie można uznać, iż ubezpieczony wykazał w sposób niebudzący wątpliwości, w sposób pewny, stanowczy, graniczący z pewnością, że wykonywał w tych zakładach pracę w warunkach szczególnych wskazaną w wykazie A dziale XIV poz. 25.

Po pierwsze podkreślić należy okoliczność, iż powód nie otrzymał od w/w pracodawcy świadectwa pracy zaliczanej do pierwszej kategorii zatrudnienia, czyli m.in. w warunkach szczególnych. Po drugie, żaden dokument z akt osobowych ubezpieczonego nie potwierdza wykonywania pracy w warunkach szczególnych - w karcie informacyjnej przeliczenia

płac z 15 marca 1974 r., rubryka obejmująca dodatek za pracę w warunkach szkodliwych nie została wypełniona konkretnym składnikiem wynagrodzenia w postaci dodatku.

Nie potwierdziły tej okoliczności również zeznania świadków, którzy zeznawali na okoliczność charakteru pracy odwołującego w w/w przedsiębiorstwie. W tym miejscu podkreślić należy, iż Sąd Okręgowy w całej rozciągłości podziela rozważania prawne poczynione w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 listopada 2013 r. w sprawie III AUa 220/13 (LEX nr 1394155). W motywach wskazanego orzeczenia Sąd Apelacyjny zważył m.in., że prawo do wcześniejszej emerytury stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na jego uprawdopodobnieniu, lecz musi zostać udowodnione, a temu służą dokumenty. Dlatego, w tej kategorii spraw podkreśla się, że same zeznania świadków, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach. Z powyższego wynika, że w sprawach o emeryturę dowody z zeznań świadków, czy też strony, mają ograniczone znaczenie dowodowe, gdyż zasadniczym dowodem powinien być dokument w postaci świadectwa pracy wykonywania pracy w szczególnych warunkach, lub adnotacji w świadectwie pracy o tego rodzaju zatrudnieniu. Zeznania świadków R. C., A. K. oraz ubezpieczonego nie były do końca spójne. Sąd Okręgowy analizując te zeznania zwrócił uwagę, iż świadek A. K., który pracował na tym samym stanowisku co powód, przyznał, że on w warunkach szczególnych nie pracował. Świadek wyjaśnił, że swoje obowiązki wykonywał w warsztacie elektrycznym (a nie na halach produkcyjnych), gdzie spędzał 8 godzin w trakcie dnia pracy. Świadek zeznał, że razem z nim pracował brygadzysta, natomiast twierdził, że ubezpieczony i R. C. pracowali na halach produkcyjnych. W ocenie Sądu Okręgowego nie było racjonalnych, logicznych dowodów na to, dlaczego świadek K. 8 godzin pracował w tym warsztacie, a powód miałby pracować na halach produkcyjnych przy naprawie maszyn całe 8 godzin, tym bardziej, że nawet sam ubezpieczony zeznając jako strona również potwierdził, że część pracy wykonywał w warsztacie, m.in. naprawiał spawarki przenoszone do tego warsztatu (przesłuchanie ubezpieczonego e- protokół rozprawy k.80).

Oceniając zebrany materiał dowodowy Sąd Okręgowy miał również na uwadze, że ubezpieczony w postępowaniu przed organem rentowym oraz w początkowym etapie postępowania sądowego nie twierdził, że u tego pracodawcy pracował w szczególnych warunkach. Swoje stanowisko procesowe zmodyfikował dopiero, gdy okazało się, że praca na stanowisku kontrolera poboru energii, związana z wystawianiem faktur i pobieraniem należności, w niewielkim zakresie także z wymianą liczników elektrycznych i ich konserwacją, nie mogła być zakwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach zgodnie z § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia. Przepis ten stanowi, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na danym stanowisku pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego dokumenty z akt osobowych, nadesłanych przez Grupę (...) S.A. w B., nie potwierdziły aby ubezpieczony wykonywał stale pracę w szczególnych warunkach w Zakładach (...), a zeznania świadków i ubezpieczonego okoliczności tej w sposób graniczący z pewnością nie wykazały. Przeciwnie – powyższe dowody nie były spójne i zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego dawały podstawę do ustaleń przeciwnych.

Z powyższych względów należało stwierdzić, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich wymaganych przesłanek do przyznania mu z prawa do wcześniejszej emerytury, bowiem na dzień 1 stycznia 1999 roku nie legitymuje się wymagany, co najmniej piętnastoletnim, okresem pracy w warunkach szczególnych.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz 184 i 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odwołanie ubezpieczonego oddalił.

Na oryginale właściwy podpis.